

КНИГА РОКУ

В **В** **С** УКРАЇНА

Управління культури Полтавської
обласної державної адміністрації

Обласна бібліотека для
юнацтва ім. Олесь Гончар

"Книга року Бі-Бі-Сі"

Бібліографічний покажчик

ВИП. 1

ББК 83.3(4Укр)6
К- 53

Укладач: *Пошибайло Ольга Василівна*

«Книга року Бі-Бі-Сі»: біобібліограф. покажчик / укл. О. В. Пошибайло; Полтавська обласна бібліотека для юнацтва імені Олеся Гончара. – Полтава, 2016. – Вип. 1. – 36 с.

Якби не було літературних премій та конкурсів, навряд чи існувало б поняття «відомий письменник». Чим більше титулів та нагород отримує літератор, тим охочіше його книжки друкують, читають та розкуповують. Тож премії – один із шляхів «вийти в люди» для письменників, невідомих широкому загалу, та утвердитися і «примножити славу» для вже знаних.

Українська служба Бі-Бі-Сі також щорічно влаштовує нагородження авторів найцікавіших нових українських книг.

У Вип. 1 покажчика представлені письменники-чоловіки, які є переможцями конкурсу «Книга року Бі-Бі-Сі».

Покажчик розрахований на учнів, студентів, викладачів навчальних закладів та колег, які працюють з молоддю, всіх небайдужих, хто захоплюється українською мовою.

Подана література, яка використовувалася при підготовці видання.

З М І С Т

Передмова.....	4
Бачинський Андрій.....	6
Винничук Юрій	9
Діброва Володимир.....	12
Жадан Сергій.....	15
Іздрик Юрій.....	21
Махно Василь.....	26
Мельник Ярослав.....	30

ПЕРЕДМОВА

Книга року Бі-Бі-Сі (книга року ВВС) – літературна нагорода україномовним літературним творам, що присуджується Британською телерадіомовною корпорацією (Бі-Бі-Сі). Вперше «Книга року ВВС» було вручено 2005 року, і вона швидко стала однією з найбільш престижних нагород в Україні. Команда ВВС Україна формує довгий список домінантів, з поміж яких експертне журі обирає короткий список фіналістів та переможця. У перші два роки найдостойніших, разом із журі, обирали відвідувачі сайту. Згодом, зі зростанням популярності премії, правила були наближені до Букерівської премії: так зараз книги номінують самі видавництва. Лауреати отримують грошовий еквівалент 1000 британських фунтів, а нагороду за традицією вручає посол Великобританії в Україні.

Із 2012 року премія оголошується у двох категоріях : «Книга року ВВС» та «Дитяча книга року ВВС». Нову, дитячу категорію було оголошено в вересні 2012 року у співпраці з Культурною програмою Європейського банку реконструкції та розвитку.

«Книга року ВВС» вручається автору найкращої повно розмірної книжки художньої прози українською мовою. Переможців визначає журі. Приз не може бути розділений.

Українські видавництва пропонують до трьох найменувань повно розмірних книжок прози, які братимуть участь у номінації «Книга року ВВС». Нові книги авторів, чиї твори попередньо виграли конкурс «Книга року ВВС», можуть подаватися видавництвом додатково. Також ВВС та/або призначене нею журі залишає за собою право домінувати до трьох найменувань книжок.

Видавництва надсилають свої пропозиції електронною поштою на адресу: ukrainian.section@bbc.co.uk (з позначкою «Книга року ВВС»), а видання, подані на конкурс, доставляють у кількості 8 примірників кожного видання, на адресу Київ 04070, Іллінська, 8, 2 під'їзд, 5 поверх, ВВС Україна. Видавництва повинні вказати свої контактні деталі та номінації, на які подаються надіслані ними видання. Довгий список премії Книга року ВВС складає редакція ВВС Україна. Члени журі відповідальні за складання короткого списку (шорт-ліста) із п'яти або менше виданих книжок, запропонованих на Премію. Для того, щоб увійти до цього списку, книжка має мати повну підтримку принаймні одного із членів журі. Після цього члени журі обирають переможця. Членів журі обирає ВВС Україна. Премією опікується головний редактор та продюсери ВВС Україна, на яких покладається відповідальність за проект «Книга року ВВС».

Видавництво, номінуючи той чи інший твір, повинно надати ВВС вісім примірників твору, якщо він уже вийшов друком, або вісім роздрукованих рукописів, якщо книжка готується до друку. ВВС Україна зобов'язується не поширювати рукописи поза межами кола організаторів конкурсу. Книги чи рукописи повертатися не будуть. Книгам, що увійдуть до короткого списку Премії, надається право користуватися спеціально розробленим логотипом премії «Книга року ВВС».

Авторам книжок, поданих на конкурс, на момент оголошення старту щорічної премії має виповнитися 18 років, мають бути живими, не допускаються до участі українські переклади книг, написані іншою мовою. Книжка має бути опублікованою накладом не менше 1000 примірників і бути в продажу на момент оголошення довгого списку. Книги-учасниці «Книга року ВВС» мають бути виданими між вереснем попереднього та вереснем поточного років. Книжка не має містити наклепів, не мусить розпалювати будь-яку ворожнечу і загалом мусить відповідати стандартам мовлення ВВС. Видання мусить бути оригінальною роботою автора і не порушувати копірайт чи інші права третіх сторін. Автор не може бути співробітником ВВС, близьким родичем співробітника ВВС. Всі книжки-учасниці мають бути опубліковані в Україні між певними визначеними датами, але публікація книжки поза межами України не вважається дискваліфікацією. Рішення адміністратора конкурсу щодо того, чи книжка може брати участь у конкурсі, є остаточним, і листування з цього приводу не ведеться. Жоден автор не буде дискваліфікованим з тієї причини, що він чи вона раніше вигравали цю чи іншу премію.

Загальні правила:

ВВС Україна зберігає за собою право скасувати цей конкурс на будь-якому етапі, якщо на її думку, це є необхідним, або якщо постануть обставини поза її контролем.

ВВС Україна зберігає право відмовити книжці в участі з будь-якої причини на свій цілковитий розсуд.

Буде вважатися, що учасники «Книги року ВВС» погодилися з цими правилами і погоджуються їх дотримуватися, беручи участь в конкурсі.

Надані книжки не повертаються.

Учасники фінальних стадій конкурсу мусять заповнити формуляр учасника.

Ці правила відповідають законодавству Англії та Валлії.

Завдяки літературному конкурсу «Книга року Бі-Бі-Сі», маловідомі українські письменники стали більш популярними широкému загалу та своєю творчістю прославляють Україну.

БАЧИНСЬКИЙ АНДРІЙ

Андрій Михайлович Бачинський народився 19 січня 1968 року у місті Калуш на Івано-Франківщині. З 1990 року мешкає у Львові. Завдяки мамі, вчительці мови і літератури, з народження ріс в оточенні книжок і хоча після закінчення університету «Львівська політехніка» досі займається електронікою, література залишається головним захопленням і сенсом життя пана Андрія. У 2011 році у видавництві «Гран-Т» вийшла повість «Неймовірні пригоди Остапа і Даринки», героїв яких Бачинський фактично описав зі свої дітей – близнюків Остапа і Даринки. У 2001 році вийшло продовження – «Канікули Остапа і Даринки».

У 2014 році у «Видавництві Старого Лева» вийшла дитяча повість «Детективи в Артеку, або команда скарбошукачів».

У 2015 році повість Андрія Бачинського «140 децибелів тиші», що вийшла у тому ж видавництві, отримала відзнаку літературної премії «Книга року ВВС», у номінації «Дитяча книга року ВВС». Книжка присвячена темі глухонімих підлітків. Прототипами героїв книжки стали діти з калуських інтернатів.

«Я хочу цим текстом звернути увагу і дітей, і, в першу чергу, їхніх батьків, вчителів, що поруч із нами всіма є й люди, яких ми часто намагаємося не помічати, яких суспільство виносить за дужки, на маргінес. А вони ж такі, як і ми – мають свої мрії, бажання, прагнення. І їх насправді легко любити, сприймати, залучити в своє коло. Зрештою, просто спілкуватися з ними – це вже важливо», - Андрій Бачинський.

«Ідея написання цієї книжки носилася в повітрі дуже довго. Я сам родом з Калуша, де два таких інтернати (для дітей з вадами слуху). З такими дітьми я стикався з дитинства. І ця тема муляла мене, аж поки два роки тому я побачив в інтернаті, який є прототипом інтернату з книжки. І серед тих цікавих, класних і веселих дітей я побачив дуже сумну дівчинку. Було видно що над нею наче хмара висить. Вона глухоніма від народження. Мені розповіли, що в дитинстві на її очах батько у п'яному угарі зарубав маму, і після того вона попала в інтернат. Ця вся історія в книжці, і вона правдива. Вона настільки мене зловила, що мене наче «розчесало». Воно мені так «чухалось», що я мусив цю історію написати буквально за два тижні. Вона з мене вихлюпувалась. Можливо, вона дійсно вийшла надто динамічною і швидкою, але так вона в мене просилася», - Андрій Бачинський.

«Писалася книжка дуже швидко, буквально два тижні, - зізнається Андрій Бачинський. – Через специфіку описаних історій і піднятих проблем багатьом давав її читати. Першою книжку прочитала львівська письменниця Оксана Сайко. Потім наважився дати Оксані Уманській, яка й запропонувала твір «Видавництву Старого Лева».

Відзнаки Андрія Бачинського:

- ❖ 2015 – отримав премію «Книга року ВВС», у номінації «Дитяча книга року ВВС» за повість «140 децибелів тиші».

«140 децибелів тиші»

«Не дозволяйте шуму чужих думок перебити ваш внутрішній голос. І найважливіше, майте хоробрість слідувати своєму серцю та інтуїції. Вони якимось чином уже знають те, ким ви хочете стати насправді. Все інше вторинне», - сказав одного разу відомий американський підприємець і винахідник Стів Джобс. А й справді, наше життя наповнене не лише радісними моментами, а й різними випробуваннями. І тому надзвичайно важливо бути сильним та слухати те, що каже тобі серце. Саме за таким принципом намагається жити Сергій Петрина – головний герой книги Андрія Бачинського «140 децибелів тиші». На перший погляд, цей хлопчик має все необхідне: батьків, які завжди поруч та й будь-який момент підтримають, маленьку люблячу сестричку Іринку, яка завжди веселила свого брата та улюблену музику. Проте одна мить – і все змінюється буквально раз і назавжди... Їдучи на море, уся сім'я потрапляє в автомобільну аварію, в якій вдалося вижити лише Сергійкові. Проте юний музикант втрачає не лише батьків і сестричку, але й слух. Спустошеного та з болем у серці його відправляють до спеціального інтернату для дітей із проблемами слуху, в якому йому треба навчитися жити по-новому. Жити по-новому йому все ж доводиться, оскільки він мусить тепер освоїти не лише нову для себе мову жестів, а й постояти за себе. Тим не менш, не все так погано, як здається. В інтернаті він знайомиться з маленькою дівчинкою Яринкою, яка попри свій такий юний вік, вже побачила багато горя та яка так нагадувала йому кохану сестричку. І на диво усім, їх змогла об'єднати саме – музика... І коли, здавалося б, все вже внормовується, на горизонті з'являється горе-батько дівчинки, до якого згідно закону змушені відправити Яринку. Однак Сергійко не може зрадити людину, яка за короткий час стала йому рідною, близькою та єдиною.

Загалом твір Андрія Бачинського «140 децибелів тиші» - це соціально-психологічна повість, яка відкриває для свого читача світ глухих людей і орієнтована, здебільшого на підліткову аудиторію. Крім того, попри динамічний і складний сюжет, книга читається легко та цікаво, адже автор вдається немов до оліверо-твістівського стилю: «Епізоди на привокзальному ринку чи біля цирку я бачив сам, щось чув від вихованців інтернату. Тому книжка – це зібрання реальних історій під однією сюжетною лінією», - зазначає автор. Тим не менш, у творі порушуються й «дорослі» проблеми. Для прикладу,

чому ми (українці) робимо людей (тим паче, діток) з певними фізичними порушеннями інакшими, самотніми та ставимо кліше «обмежений»? Хто дав нам право відсторонюватися від них, адже ми – однакові? Як їм жити далі поза стінами інтернату? Погодьтеся, є над чим замислитися...

Тому, як сказав колись Августин Аврелій: «Жодна людина не має права вести таке споглядальне життя, щоб забути про свій борг служіння ближньому».

Тож будьмо чуйними та довіряймо поклику серця, бо навіть в тиші голос душі в силі нас врятувати!...

Список літератури

Бачинський А. 140 децибелів тиші [Текст] / А. Бачинський. – Львів : Видаництво Старого Лева, 2015. – 127 с. : тв.

Андрій Бачинський [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2016. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення: 18.10.2016). – Назва з екрана.

Андрій Бачинський презентує «140 децибелів тиші» [Електронний ресурс] // Читомо : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2016. – Режим доступу: <http://www.chytomo.com/> (дата звернення: 18.10.2016). – Назва з екрана.

Гуменюк Анна. «140 децибелів тиші»: коли світло є : інтерв'ю з письменником А. Бачинським [Електронний ресурс] // Духовність : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2015. – Режим доступу: <http://dukhovnist.in.ua/> (дата звернення: 18.10.2016). – Назва з екрана.

Войтко О. Книга «140 децибелів тиші»: коли найголовніше це почути голос душі : рецензія на книгу [Електронний ресурс] // Духовна велич Львова : [сайт]. – Текст. дані. – [Б.м. : б.в.]. – Режим доступу: <http://velychlviv.com/> (дата звернення: 18.10.2016). – Назва з екрана.

Карп'юк О. Андрій Бачинський: я написав книжку за два тижні : інтерв'ю з письменником [Електронний ресурс] // BBC Україна : [сайт]. – Текст. дані. – [Б.м.], 2015. – Режим доступу: <http://www.bbc.com/ukrainian/society/> (дата звернення: 11.11.2016). – Назва з екрана.

ВИННИЧУК ЮРІЙ

Юрій Павлович Винничук – український журналіст, письменник, редактор. Народився 18 березня 1952 р. в місті Станіславів в сім'ї лікаря та інженера-економіста. Освіту здобув у Прикарпатському університеті імені В. Стефаника (раніше Івано-Франківський педагогічний інститут), філологічний факультет (1963-1973 роки), учитель української мови і літератури.

У 1974 переїхав до Львова, працював вантажником, художником-оформлювачем.

У 1987-1991 – режисер Львівського естрадного театру «Не журись!». Був автором сценаріїв для вистав «Не журись!» та пісенних текстів. У 1990 р. покинув театр і разом зі Стефком Горобцем створив «Кабаре Юрця і Стефця».

1991-1994 – редактор відділу містики та сенсацій газети «Post-Поступ».

1995-1998 – головний редактор газети «Гульвіса», Львів.

1998-1999 – редактор відділу газети «Поступ», в якій з 1998 вів щотижневу колонку під псевдонімом Юзьо Обсерватор.

З 2006 р. – головний редактор газети «Post-Поступ».

Член Асоціації українських письменників з 1997 року.

Упорядник антологій української фантастики XIX століття «Огнений змій» (1989), української літературної казки XIX століття «Срібна книга казок» (1993), серії книг «Юрій Винничук презентує» (з 2002, 8 книжок), «Казкова скарбниця» (з 2002, 3 книжки), «Весняні ігри в осінніх садах» (2005), «Зачароване місце» (2006). У липні 2011 року видавництво Мистецької агенції «Наш Формат» випустило аудіо версію «Весняні ігри в осінніх садах» (озвучка – Олексій Богданович, народний артист України), «Ги-ги-и» (2007), «Груші в тісті» (2010).

Автор трагікомедії на одну дію «Останній бункер». Твори перекладалися в Англії, Аргентині, Білорусі, Канаді, Німеччині, Польщі, Сербії, США, Франції, Хорватії, Чехії. За казками знято мультфільми «Історія одного Поросятка» та «Як метелик вивчав життя». Віктор Паюк переклав мовою есперанто оповідання «Вишиваний світ» (La Espero (Швеція), 10 книжок, 2005) та «Острів Зиз» (La Kancerkliniko (Франція), 119 книжок, 2006).

Автор перекладів з англійської, валлійської, слов'янських мов. Переклав з чеської мови твори Бог уміла Грабала: «Вар'яти» (Вибрана проза), «Я обслуговував англійського короля».

Відомий також літературною містифікацією під іменем уявного середньовічного ірландського поета Ріангабара.

У січні 2012 року ім'я Юрія Винничука набуло розголосу в зв'язку з публікацією численними інтернет-ресурсами його вірша «Убий піда...са» та

заявою комуніста Леоніда Грача до прокуратури, в якій стверджується, що згаданий твір має порнографічний характер та закликає до повалення існуючого ладу.

У 2015 році вийшов роман «Аптекарь». Роман отримав чимало схвальних відгуків, став фіналістом конкурсу Книга року Бі-Бі-Сі проте поступився збірці оповідань Василя Махна.

Відзнаки Юрія Винничука:

- ❖ За щотижневу сторінку Юзя Обсерватора в газеті «Post-Поступ» отримав титул «Галицький лицар» (1999).
- ❖ Став першим лауреатом премії «Книга року Бі-Бі-Сі» за роман «Весняні ігри в осінніх садах» (2005).
- ❖ Отримав відзнаку «Золотий письменник України» (2012).
- ❖ У грудні 2012 року роман Винничука «Танго смерті» був відзначений премією «Книга року Бі-Бі-Сі».
- ❖ Визнаний Послом Галицької кухні за визначний внесок у популяризацію галицької кулінарії, нагороджений відповідною відзнакою Клубу галицької кухні (2013).

«Весняні ігри в осінніх садах»

У романі «Весняні ігри в осінніх садах» чільне місце посідає тема кохання і пристрасті, а надто пристрасті, що спонукає до самогубства. Ця тема зумовлює й своєрідну композицію твору: навколо головного героя, письменника Юрка Винничука, групуються інші герої – його коханки. Інтимне життя оповідача постає пере читачем голе, відверте, чуттєве – власне, таке, яким воно і є.

Як пише І. Бондар-Терещенко:...в «Весняних іграх...» йдеться про віковий катарсис, фрустрацію, мортідо-лібідо та звичайнісіньку утилізацію життєвого досвіду-матеріалу. «Література? – питаються в романі, - та ти пишеш тільки для того, щоб тобою захоплювались і віддавалися. Ти пишеш для грання». Хіба ні, друзі? Якщо ж так, то що треба для грання? «Для тра**ння потрібно д*па і великі груди», - підказує один з персонажів Винничука. Натомість сам автор, очевидно, переживаючи у творчості і житті черговий віковий комплекс, не зовсім згоден із цим, тому зазначає: «Жінки створені для любові й зради, їх можна кохати, а потім перетворювати на літературу». Уявляєте, якої думки про письменників будуть після цього жінки? Коли ж до правди, то неочікуваного у «Весняних іграх...», Винничука небагато. Здебільшого це, справді, «найочікуваніші» від цього знаного львівського гумориста-еротомана сюжети, жести і прийоми.

«Танго смерті»

Про цю книжку Ю. Винничука критика писала найщедріше: інвентаризовано всі зовнішні прояви тексту. Так, детектив. Так, авантюра. Так легенда Львова. Так, містифікація. Так, «капрічос» українського спротиву (хоч ці картинки часом схожі на оповіді упівців з циклу «Стрийко Зеньо» : «Коли вони сходилися і починали згадувати воєнну романтику, ми слухали ці історії, наче пригоди піратів або ковбоїв»). У певному сенсі «Танго смерті» - роман наркотичний, недаремно швейцарці його видали під назвою «У затінку маків». Варто тільки пам'ятати, що найефективніший наркотик для Ю. Винничука – книжка. Авторіві важить, що слово те – жіночого роду. Жінки-книжки і далі на кону його вистави – наркотичні, як видіння, дзеркала відлуння.

У «Танго смерті» книжки ведуть своєї під похмуру мелодію готики; вони вже не підморгують, а відверто застерігають. Авжеж, «старі книги добряче вже здичавіли. Якщо не пильнувати, то можуть і пальця відкусити».

І тут відкривається, що «Танго смерті», у своїй основі – містичний роман з життя книжок. Дія відбувається «у книгозбірні, де нема проторених доріг. Я б на окремих стелажах повісив застереження: «Сюди небезпечно заходити. Можете не повернутися... Бібліотека – це потойбіччя, Аїд, і ви, як юний Орфей, спустилися у це провалля за Евредикою» (20 письменників сучасної України. – Х.: Фоліо, 2011). Це вважай пряме продовження «мальви ланди», тільки на іншому стилістичному реєстрі. Це - вищий алегоричний пілотаж: уплести довгу символічно-містичну нитку до реалістичного тексту, коли «непосвячені, розуміють усе буквально, або ж узагалі нічого не розуміють».

Літературознавець О. Романенко значить: «Танго смерті» - новий тип художнього тексту адресованого одночасно і масовій читацькій аудиторії, й інтелектуально стурбованій читацькій спільноті». Інакше кажучи, Юрій Винничук укотре містифікував свого читача, дарма масового чи стурбованого. Та й чого, зрештою, чекати від літератора, що має ПМЖ там, «де цвіте гашиш, під тінню його». Не диво, що з під останньої сторінки випурхує посмішка Чеширського кота: «Можливо, це все лише фантастика, казочка для дурників, а можливо й ні. Успіхів».

Найсильнішими сторінки в книзі – про окупацію Львова радянськими військами в 1939 році. За великим рахунком це стрижень роману, задля цього, очевидно він писався, завдяки цьому отримав премію ВВС.

Список літератури

Винничук Юрій. Весняні ігри в осінніх садах [Текст] : роман / Ю. Винничук. – Харків : Фоліо, 2013. – 313 с.

Винничук Юрій. Танго смерті [Текст] : роман / Ю. Винничук. – Харків : Фоліо, 2013. – 379 с.

Касьоров М. Про письменника та епоху [Текст] / М. Касьоров // Українська літературна газета. – 2014. – 11 квіт. – С. 19.

Римарук І. Винничук Юрій Павлович [Текст] / І. Римарук // Енциклопедія сучасної України. – Київ, 2005. – С. 417. – Т. 4. : В-Вог.

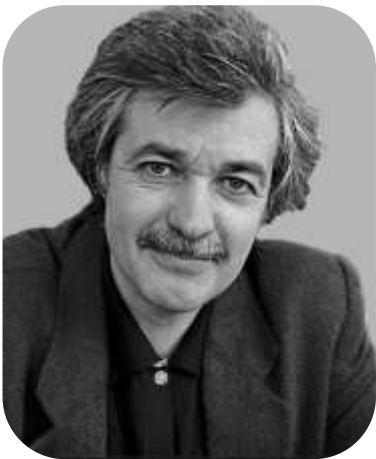
Родик К. Книжкове потойбіччя [Текст] / К. Родик // Україна молода. – 2015. - 2 верес. - С. 13.

Бондар-Терещенко І. Винничук Юрій. Весняні ігри в осінніх садах : рецензія на книгу [Електронний ресурс] // Точка. net. : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2006. – Режим доступу: <http://e-motion.tochka.net/> (дата звернення: 23.10.2016). – Назва з екрана.

Винничук Юрій Павлович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2016. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення: 23.09.2016). – Назва з екрана.

Весняні ігри в осінніх садах. Жіночі романи. Винничук Юрій [Електронний ресурс] // Javalibre : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.: б. в.]. – Режим доступу: <http://javalibre.com.ua/> (дата звернення: 23.09.2016). – Назва з екрана.

ДІБРОВА ВОЛОДИМИР

Народився Діброва Володимир Георгійович 11 серпня 1951 року, у місті Донецьк. Вчився у Київському університеті імені Тараса Шевченка, на факультеті романо-германської філології, відділ перекладачів (1968-1973). У 1985-1988 – аспірант Інституту літератури імені Тараса Шевченка АНУ. Тема кандидатської дисертації «Творчість Флена О’Браєна і традиції народної культури». Яскравий представник «андеграундної альтернативи» 1970 – 1980-х років, що творилися паралельно до радянського офіціозу – у самвидаві. Успішний письменник, чії книги сьогодні друкуються в американському видавництві NorthwesternUniversityPress, здібний перекладач, лауреат престижних літературних премій і водночас - викладач Гарвардського університету. Незважаючи на такий широкий спектр талантів, мало хто з пересічних українських читачів знає про Володимира Діброву. Можливо тому, що з 1994 року він живе і працює в США.

Понад десять років письменник не був в Україні, але це не заважає йому презентувати свої твори на українському книжковому ринку. Так, В. Діброва – автор книжок «Тексти з назвами і без назв» (1990), «Пісні Бітлз» (1991), «Peltse. Pentameron» (1996), «Збіговиська» (1999), «Вибране» (2002), «Довкола столу» (2005), роману «Андріївський узвіз» (2007), за який одержав премію конкурсу «Книжка року Бі-Бі-Сі», та збірки оповідань «Правдиві історії» (2010), що стала одним із претендентів на цю ж премію. Володимир Діброва – лауреат Премії імені М. Лукаша за переклад роману С. Беккета «Уот» (1992) та премії імені Щербань-Лапіки за п'єсу «Короткий курс» (1996).

Письменник пише в «автобіографії»: «Я народився на площі Тридцятиріччя Народу серед службовців. Батько – службовець, мати – службовка, сестра – службовиця, через що я до всього мусив доходити самотужки». Закінчивши аспірантуру, влаштовується на роботу в Інститут іноземних мов, де працює до грудня 1989 року, і згодом переходить до Інституту літератури АН УРСР. Із вересня 1990 року письменник займає посаду голови прес-агенства рухівської «Народної газети» у Вашингтоні (США) і рівночасно веде щотижневу рубрику «Радіо Свобода».

Ідеологічний тиск, умираюча совдепія, застійний морок радянських часів провокували не тільки розпач, а й опір. Такий культурний і літературний контекст сприяв становленню творчої особистості, однак не давав можливості їй розкритися, бо писали андеграундовики «у шухлядку». Саме Діброва виявився тим сміливцем, який створив художній портрет свого покоління, яке втратило надію, не змогло себе реалізувати. Визначальною рисою стилю письменника стало поєднання легкої іронії, вишуканого гумору та гострої сатири, які він використовує аби показати своє категоричне ставлення до принципів естетики соцреалізму. Найпомітніший представник іронічного напрямку в українській міській літературі, він сприймає реалії існуючого світу через їхню ницість та дріб'язковість і засуджує їх у своїх творах.

У 1996 році йому запропонували роботу в Гарвардському університеті, де він трудиться й дотепер, обіймаючи кілька посад: перша – редактор і письменник – резидент в Українському Науковому Інституті Гарвардського університету, друга – викладач відділення слов'янських мов та літератур. В. Діброва веде кілька мовних курсів і консультує аспірантів-славістів, які досліджують українську мову та літературу.

Утім, письменник не забуває про своє покликання й доволі успішно працює над новими книгами. У рік переїзду до США Володимир Діброва видає англomовну книжку, до якої входять два романи – «Peltse» і «Pentameron»; у тому ж видавництві – NorthwesternUniversityPress – свого часу друкувалися М. Кундера, Ч. Мілош та Й. Бродський. Показово, що письменник не звертається до заокеанської тематики, а зображує українську дійсність. Названі твори презентують провідну тему творчості Володимира Діброви –

неправильне життя й люди, які живуть за його законами. У всіх творах письменника так чи інакше домінує тема свободи та, відповідно, - проблеми вибору й особистої відповідальності.

Над чим сьогодні працює автор, не відомо, однак ми всі з надією чекаємо на новий шедевр про життя-буття його трагікомічних персонажів.

Таким чином, пройшовши нелегкий шлях від розчарованого комсомольця до викладача Гарвардського університету, В. Діброва у своїх творах приділяє основну увагу відтворенню радянського способу життя, але він пише так, що це цікаво читати і його поколінню, і нам, двадцятилітнім. Адже він не ідеалізує, а аналізує радянську дійсність, використовуючи можливості комічного.

Відзнаки Володимира Діброва:

- ❖ 1991 – лауреат премії імені М. Лукаша (за переклад роману Семюела Беккета «Уот»).
- ❖ 1996 – премія імені О. Щербань-Лапіки (за п'єсу «Короткий курс»).
- ❖ 2007 – премія конкурсу «Книга року Бі-Бі-Сі» за роман «Андріївський узвіз».

«Андріївський узвіз»

У 2007 році виходить роман «Андріївський узвіз» - переможець конкурсу «Книжка року Бі-Бі-Сі», над яким Володимир Діброва працював дванадцять років. Це роман-мандрівника, написаний у тому ж ключі, що й попередні твори, - опис життя «затиснутого чоловіка». Особливість цього роману – те, що головний герой мандрує у зворотньому відліку, тобто від теперішнього часу до дитинства, аналізуючи свої помилки, але вже не в змозі їх виправити.

«Андріївський узвіз» - це «роман-подорож». На початку твору його головний герой, потрапивши на свято міста, піднімається Андріївським узвозом. Там він опиняється в критичній ситуації, непритомніє і ніби подорожує в бік дитинства. Він робить п'ять зупинок у ключових моментах свого життя, де ще раз переживає кохання й хворобу, стає свідком суспільних змін, просувається по службі, робить ті самі помилки й перші дитячі кроки у пізнанні світу. Цього разу він бачить та розуміє все, але нічого не може змінити.

А ще він дізнається, що в його житті була таємниця, про яку він, виявляється знав, починаючи з п'яти років. Ця таємниця ніколи не залишала його, особливо в ситуаціях небезпеки та скрути. Події цієї подорожі охоплюють 1948-2002 роки й відбуваються на тлі Андріївського узвозу – вулиці, яка

з'єднує низ міста з верхом, дитинство героя – зі зрілістю, скороминуще – із вічним. Роман «Андріївський узвіз» розрахований не лише на шанувальників рідного слова, але й на всіх, хто звик читати.

Список літератури

Діброва В. Андріївський узвіз [Текст] : роман / В. Діброва. – Київ. : Факт, 2007. – 246 с.

Стріха М. Діброва Володимир Георгійович [Текст] / М. Стріха // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2007. – С. 667-668. – Т. 7. : Г-Ді.

Хаджи А. Володимир Діброва, або Як розчарований комсомолец потрапив до Гарварду [Текст] / А. Хаджи // Дніпро. – 2012. - № 12. – С. 132-135.

Діброва Володимир Георгійович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2016. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення: 02.11.2016). – Назва з екрана.

Дігай Т. Володими Діброва. Андріївський узвіз : рецензія на книгу [Електронний ресурс] / Т. Дігай // Поетичні майстерні : [сайт]. – Текст. дані. – [Б.м. : Б. в.]. – Режим доступу: <http://maysterni.com/publication.php?id=16115> / (дата звернення 02.11.2016). – Назва з екрана.

ЖАДАН СЕРГІЙ

Народився письменник і поет сучасності в сім'ї водія, у Луганській області в місті Старобільську. З'явився на світ Сергій Вікторович 23 серпня 1974 року. У рідному місті він закінчив школу, знайшов своїх перших друзів і придбав досвід, завдяки якому продовжив свій життєвий шлях. На початку дев'яностих був розповсюджувачем національних газет і символіки. У той час він розмовляв ще не чистою українською мовою, а

часто переходив на російську мову в розмовах. Згодом, задля навчання в університеті переїхав до Харкова. У 1996 році закінчив Харківський Національний Педагогічний університет імені Григорія Сковороди, факультет українсько-німецької філології. У 1996-1999 рр. навчався в аспірантурі цього ж університету. Захистив дисертацію, присвячену українському футуризму: «Філософсько-естетичні погляди Михайла Семенка» (2000 рік).

У 1991 році був одним з організаторів харківського неофутуристського літературного угруповання «Червона Фіра». З 2000 року є віце-президентом Асоціації українських письменників. Після закінчення аспірантури Сергій

Жадан стає в цьому ж закладі викладачем кафедри літератури. На той момент він займався перекладами з білоруської, російської та німецької мов. Пропрацював до 2004 року, на цьому він закінчив свою викладацьку діяльність, ставши повністю незалежним письменником. Під час помаранчевої революції Жадан був комендантом наметового містечка у Харкові. Відомий своїми критичними висловлюваннями і публікаціями проти харківських можновладців. Живе і працює в Харкові. У 2011 провів акцію проти закону «Про захист суспільної моралі». Брав активну участь у харківському Євромайдані.

Паралельно він вже друкував свої твори. Найперша його поетична збірка вийшла в світ у 1993 році, і називалася вона «Рожевий дегенерат». Критика визнала, що лідером поетичного покоління кінця минулого століття є саме Сергій Жадан. Біографія і творчість цієї людини починають цікавити не лише вітчизняних читачів, а й багатьох іноземних цінителів літературної праці.

Згодом його твори почали переводити на різні мови, серед яких: англійська, польська, німецька, вірменська, сербська, литовська, хорватська, білоруська й російська. За своє життя він організував безліч мистецьких та культурологічних акцій, виставок, на його рахунку не один рок-концерт. Також з його руки організовано безліч фестивалів, здійснено не один видавничий проект і багато іншого. Взагалі, суспільне життя Сергія Жадана дуже насичене і сповнене подій. У 2014 році він навіть зіграв епізодичну роль у фільмі «Поводир».

Починаючи з 2008 року Сергій Жадан активно співпрацює з музичною рок-групою «Собаки в космосі», що грає в стилі етно-ска. До речі, саме завдяки Сергію група отримала свою популярність. З тих пір вони створили багато спільних композицій з використанням поезії письменника.

Сергій Жадан отримав німецьку літературну та перекладацьку премію Brucke Berlin за німецьке видання роману «Ворошиловград», який у німецькому видавництві вийшов у 2012 році під назвою Die Erfindung des Jazz im Donbass («Винахід джазу на Донбасі»), яку отримав лише в 2014 році в розмірі 20 тисяч євро. Своє рішення в обранні переможця журі обґрунтували тим, що український письменник духом своєї літератури повертає до життя забуту територію Європи і «проливає таким чином нове світло на актуальні політичні конфлікти», повідомляється на сайті видавництва Suhrkamp.

На даний момент найбільш значущим з них стає музичний альбом під назвою «Зброя пролетаріату». Зараз набирає популярність альбом, випущений спільно з Жаданом в 2014 році, який називається «Борися за неї». Крім того, існує аудіокнига під назвою «Депеш Мод» на основі відомого роману Сергія.

Пише романи, поезії, есеї. Темою творів письменника є пострадянська дійсність в Україні. Для стилю Жадана характерний вжиток розмовної та нецензурної лексики.

Відзнаки Сергія Жадана:

- ❖ 1999 – премія Бу-Ба-Бу за найкращий вірш року.
- ❖ 2001 – отримав Herman-Kesten-Stipendium (Нюрнберг).
- ❖ 2001 – переможець Всеукраїнського рейтингу «Книжка року» в номінації «Голос душі» (Балади про війну і відбудову).
- ❖ 2002 – отримав Herder-Stipendium (Topfer Stiflung, Відень).
- ❖ 2003 – отримав стипендію KulturKontakt (Відень).
- ❖ 2005 – отримав стипендію Gaude Polonia (Варшава).
- ❖ 2006 – Hubert Burda Preis fur Lyrik.
- ❖ 2006 – премія «Книга року ВВС» («Капітал»).
- ❖ 2006 – переможець Всеукраїнського рейтингу Книжка року в номінації «Красне письменство» («Капітал»).
- ❖ 2007 – лауреат поетичного фестивалю «Київські Лаври».
- ❖ 2008 – грамота «Книга року» на Московській книжковій виставці-ярмарку.
- ❖ 2010 – премія «Книга року ВВС» («Ворошиловград»).
- ❖ 2012 – відзнака «Золотий письменник України».
- ❖ 2012 – переможець Всеукраїнського рейтингу «Книжка року» в номінації «Красне письменство» («Вогнепальні й ножові»).
- ❖ 2014 – премія Brucke Berlin.
- ❖ 2014 - статуетка польського Економічного форуму у номінації «Нова культура нової Європи».
- ❖ 2014 – премія Jan Michalski Prize for Literature («Ворошиловград»).
- ❖ 2014 – премія «Книга року ВВС» в номінації «Найкраща книга десятиліття» («Ворошиловград»).
- ❖ 2014 – переможець Всеукраїнського рейтингу «Книжка року» в номінації «Красне письменство» («Динамо Харків»).
- ❖ 2015 - премія «Angelus» за роман «Месопотамія».
- ❖ 2016 – премія Президента України «Українська книжка року» за роман «Месопотамія».

«Капітал»

Книга Сергія Жадана – унікальний літературний примірник, який не схожий на традиційну вітчизняну прозу. Жадан, як організатор актів громадянського протесту, в цьому виданні описує соціалістичний реалізм так, як ніхто інший до нього не посмів. «Капітал» - для тих, хто протистоїть системі і не відмовляється від своїх звичок у щоб то не стало. До книги увійшли твори «Депеш мод», «Цитатник», «Гімн демократичної молоді» та «Anarchy in the UKR».

Під однією обкладинкою зібрана вагома частина творчості Сергія Жадана. Його поезія легка і обнадійлива, його проза проста і життєстверджувальна. Прочитавши цю книгу ти бачиш інший бік життя, більш брутальніший, але не менш романтичний.

Підхід до оформлення книги передбачуваний: на обкладинках попередніх видань, «Фоліо», були Мао Цзедун і Леонід Брежнєв, тепер це серп і молот. Представник, як він сам каже, останнього радянського покоління. Сергій Жадан переважно пише про УРСР – країну, в якій народився, виріс і мешкає з невеликими перервами й досі. Перебудова, розвал «совка», Європа – та, що за межами УРСР, - епоха первинного накопичення капіталу, ПТУ, соціалістичний побут і горілка, цінність якої полягає не в якості, тим більше, не в кількості. Позачасова Україна.

«Ворошиловград»

У провінційному містечку зникла людина. Ідеться не про одну з тих загадкових «кульмінацій», якими розпочинав романи видатний японець Кобо Абе. Але цей відправний пункт фабули – телефонний дзвінок, який повідомляє тривожну новину, - тримає читача в напрузі до кінця роману, присвяченого... історії українського рейдерства.

Місто, яке дало назву романові, двічі перейменували на Луганськ (історична назва) і двічі навпаки. Головний герой роману Герман Корольов, 33 роки, «мав нікому не потрібну освіту» (історик за фахом), працював «незрозуміло ким», зі своїм другом Льоліком винаймав дві кімнати у старій комуналці в центрі Харкова. Гера вважав, що життя його склалося вдало: надійні друзі-партнери Льолік і Болік, хороші стосунки з батьками, періодичні «відмивання» грошей, вільні взаємини із жінками.

Унормоване життя героя обриває телефонне повідомлення про зникнення брата, який у 1990-х роках мав бізнес на автозаправці. З'ясовується, що на цей бізнес полюють рейдери, а до свого зникнення брат завчасно оформив усю бізнесову документацію на Геру. Із цього конфлікту розгортається сюжет роману, він корелюється з важливим питанням, яке постає вже з перших сторінок роману: їхати чи залишатися?

Коли минуле не обтяжує, тоді легко все покинути й податися в пошуках кращої долі. Герой роману не знав, чи є в нього минуле, аж поки його круїз на бензозаправку став задовгим... Стосунки з реальністю ускладнюються. Друзі вимагають від нього діяти, а він не розуміє, з ким боротися і що захищати. Гера поступово звикає до нового укладу, а згодом вирішує залишитися тут назавжди і оборонятися до кінця.

Мешканці містечка (без назви) – не тільки грубі, непривітні й байдужі люди, це приречені й «загублені» покоління. Одне одному вони ставлять наболіле запитання: чому не поїхав звідси за кордон? Долаючи безвихідь, вони застрягли в минулому, як у пастці. Живуть у цьому неперспективному місті ніби тимчасово, але не їдуть, бо щось утримує. Минуле, яке відібрали, вперто не забувається, бо є частиною тих людей. Так і Ворошиловград – місто, якого давно немає, але воно не зникло за новою назвою. І Герман – наш сучасник – повертається не в Луганськ, а саме у Ворошиловград. Але він помічає, що поки його не було, тут нічого не змінилося.

На загальну канву роману нанизано численні історії, долі й події. В одному інтерв'ю Сергій Жадан зазначив, що роман постав зі спостережень за життям країни. Тож на сторінках твору йдеться і про дефолт, і про «дикий капіталізм», і про залишки Радянського Союзу, і про неминучий розпад імперії, який лишився поза увагою більшості персонажів роману. Нескінченні потяги з контрабандою, автобуси із сонними перекупками, прикордоння України і Росії і герой, який також мігрує, але мігрує додому, - усе це атрибути транзитної країни, побаченої Жаданом крізь призму маленького депресивного регіону Східної України.

Роман, безперечно, написано вміло: тут є і текст у тексті, і мотивація психологічних травм, і аналіз людських вчинків, зіставлення подій, є те, що іменують громадянською позицією і соціальною тематикою, і навіть пафос із патетикою. Є нецензурщина й еротичні сцени.

Загалом «Ворошиловград» можна окреслити зужитим висловлюванням: книжка, яка легко читається. Не змушує після кожної фрази замислюватися, не переобтяжена міркуваннями, «засвоюється» без надмірних зусиль. Ця книга – одна з не багатьох спроб змалювати реалії пострадянського часу.

Список літератури

Біла А. Жадан Сергій Вікторович [Текст] / А. Біла // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2009. – С. 487. – Т. 9. : Е-Ж.

Бойченко О. Груповий портрет з Мараданою [Текст] / О. Бойченко // Українські літературні школи та групи 60-90-х рр. XX ст.: [антологія вибраної поезії та есеїстики] / [упоряд., автор вступ. слова, біобібліограф. відомостей та прим. В. Габор]. – Львів : ЛА «Піраміда», [2009]. – С. 522-525.

Бондар-Терещенко І. А Германа все нема [Текст] / І. Бондар-Терещенко // Україна молода. – 2010. – 24 верес. – С. 20.

Голобородько Я. Ді-джей української прози Сергій Жадан [Текст] / Я. Голобородько // Слово і час. – 2010. – № 10. – С. 100-107.

Жадан Сергій. Ворошиловград [Текст] : роман / С. Жадан. – Харків : Фоліо, 2012. – 442 с.

Жадан Сергій. Капітал [Текст] : роман / С. Жадан. – Харків : Фоліо, 2006. – 797 с.

Малицька Н. Жаданий письменник [Текст] / Н. Галицька // Україна молода. – 2010. – 15 груд. – С. 13.

Мацієвська М. Ворошиловград чи Луганськ? [Текст] / М. Мацієвська // Літературна Україна. – 2011. – 20 січ. – С. 10.

Савченко О. Джаз з Донбасу на всю Європу [Текст] / О. Савченко // Україна молода. – 2014. – 17 лип. – С. 12.

Свентах А. Найкраща книга десятиліття – «Ворошиловград» Жадана [Текст] / А. Свентах // День. – 2014. – 16 груд. – С. 11.

Жадан Сергій Вікторович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2016. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення: 02.11.2016). – Назва з екрана.

Корж О. Первинне накопичення : рецензія на книжку Сергія Жадана "Капітал" [Електронний ресурс] // Друг читача : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2009. – Режим доступу: http://vsiknygy.net.ua/shcho_pochytaty/review/1086/ (дата звернення: 10.11.2016). – Назва з екрана.

Сергій Жадан. Капітал : рецензія на книгу [Електронний ресурс] // Two-books : [Сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2012. – Режим доступу: <http://uk.two-books.net/books/> // (дата звернення: 21.09.2016). – Назва з екрана.

ІЗДРИК ЮРІЙ

«Я передовсім людина, а не письменник»

Ю. Іздрик

Юрій Романович Іздрик народився 16 серпня 1962 року в місті Калуш, що на Івано-Франківщині. Іздрик – український постмодерний прозаїк, поет, культуролог, якого знають усі літератори нової генерації, але не знає більшість українських читачів, що традиційно окреслюють межі національної літератури хрестоматійними іменами. Автор концептуального журнального проекту «Четверг». Один із творців станіславського феномену.

В школі вчився на відмінно, любив математику, грав у шкільному ансамблі, тоді ж почав цікавитися літературою. Закінчив музичну школу по класу віолончелі та фортепіано, самотужки опанував гру на гітарі та мандоліні. По закінченні школи вступив на навчання у Львівський політехнічний інститут. У студентські роки вивчав історію мистецтва, відвідував публічні лекції з мистецтвознавства, грав у рок-гурті, брав участь у постановках самодіяльного студентського театру. Після університету почав працювати інженером на Івано-Франківському заводі автоматизованих ливарних машин (1984-1986), згодом – у Калузькому науково-дослідному інституті галургії (1986-1990).

Наприкінці 80-х років письменник активно включився у мистецьке життя: брав участь у численних офіційних та неофіційних мистецьких акціях, виставках. У 1989 році розпочалася історія легендарного журналу - «Четверг». Перші два номери були самвидавними. У 1990 році на одному з мистецьких заходів (під час підготовки бієнале «Імпреза», що відбулося в Івано-Франківську) Іздрик познайомився з Юрієм Андруховичем, що стало визначальним у житті автора. Юрко запропонував Андруховичу разом випустити «Четверг», на що той одразу ж погодився. Кілька років митці працювали над журналом разом. Дружні стосунки Ю. Андрухович та Ю. Іздрик підтримують і сьогодні.

Перші твори письменника з'явилися друком у самвидавних випусках журналів «Четверг» та «Відрижка» (Польща). В останньому надруковані перші вірші. У «Четверзі» були опубліковані цикл оповідань «Остання війна» та поетичний цикл «Десять віршів про Батьківщину». Після появи перших творів дехто з критиків вважав, що «Іздрик» - це фікція, псевдонім Андруховича». Це й не дивно, адже у деяких творах Іздрика, Андруховича, а також Прохацька перегукуються певні сюжети, герої та навіть фрази, що й об'єднує та вирівнює творців «станіславського феномену» своєю оригінальністю. З часом Юрко

Іздрик заявив себе як неординарний митець і ні про який плагіат вже мова не йшла.

Після літературного дебюту митець ненадовго перериває письменницьку творчість. Окрім редакції «Четверга», Іздрик починає активно займатися малярством (1990-1994). Поміж цим займається художнім оформленням книжок (збірка Ю. Андруховича «Екзотичні птахи і рослини») і журналів. Проводить персональні виставки. Власне ті чотири роки новонавернений художник заробляє на життя своїми малюнками: роботи користувалися популярністю й зараз знаходяться в приватних колекціях та галереях України, Польщі, Німеччини, Австрії, Іспанії, США, Таїланду. Втім, Юрій Іздрик поступово повертається до письменницької діяльності. Деякий час захоплюється театром, пише інсценівки «Цвіркун на запічку» (за Діккенсом), «Над прірвою у житті» (за Селенджером), за якими Чернігівський обласний молодіжний театр на початку 90-х років створив вистави, а також на сцені цього ж театру Юрко Іздрик був співавтором, ініціатором та виконавцем у проекті «Адаптація».

У 1994 році митець остаточно повертається до літературної творчості та діяльності. Автор «вийшов з підпілля», й у журналі «Сучасність» з'являється перша «легітимна» публікація повісті «Острів Крк» (1994). Критика позитивно оцінила цей твір, і згодом він з'явився у польському перекладі на шпальтах журналу «Literatura na świecie» та окремою книгою у 1998 році під назвою «Острів Крк» та інші історії. У перервах між написанням Юрій Іздрик співпрацює з газетою «День», продовжує редагувати «Четверг», займається музикою (проводить фортепіанний концерт № 1 («Імпреза-93»), фортепіанний концерт № 2 (персональна виставка в Івано-Франківському музеї), створює музичні цикли на вірші Анни Кирпан та Юрія Андруховича. Справжнім злетом у літературній творчості Юрка Іздрика став роман «Воццек» (1998), у якому автор по-справжньому розкриває своє обдарування. У 2000 році світ побачив наступний роман «Подвійний Леон». Окрім роботи над виданням, Іздрик продовжував працювати над редакцією «Четверга». У 2004 році з'являються принципово новий роман у новелах «АМТМ». У 2009 році видається збірка есеїв та шкіців «Флешка 2GB» та «ТАКЕ», за яку автор отримав нагороду «Книга року Бі-Бі-Сі 2009». У 2011 році письменник представив книгу «Undervord (1)d» («Підземелля») – поезії, есе та колажі. 2013 року у Львові друком вийшла поетична збірка «Іздрик Ю.», тексти якої публікувалися раніше у блозі автора «Мертвий щоденник».

Тривале метання поміж музикою, візуальним мистецтвом і літературою на сьогоднішній день вирішується на користь першого, хоча Юрій Іздрик продовжує писати вірші та працює над виданням вуличного журналу «Простого неба». Вже другий рік поспіль Юрій Іздрик займається спільним музичним проектом з поетом та музикантом Григорієм Семенчиком «DrumТІатр». У 2014 році під час перебування на Міжнародній стипендії для

поетів і перекладачів поезії Meridian Czernowitz у Чернівцях разом з журналісткою і культурним критиком Євгенією Несторович та фотографом Олександром Населенком розпочали роботу над медіапроектom Summa.

Станіславський феномен

Письменник добре знав як і представник «Станіславського феномену». Станіславський феномен – своєрідне мистецьке угруповання літераторів Івано-Франківської області – творці якого найповніше втілили український варіант постмодернізму у своїй творчості. За нетривіальним визначенням самого Іздрика, для «франківського феномена» притаманне прагнення ввібрати в себе всю культуру останніх ста років, двері до якої, ще недавно зачинені, раптом широко відчинилися.

Цікаві факти

Відомому письменнику на день народження син сказав: «Старий, для сидіння на троні благодаті у тебе все є. Так що бажаю тобі тільки грошей». Автор здогадувався, що побажання сина спрацюють буквально за декілька місяців. Але Іздрик знав, що з написанням збірки «ТАКЕ» він «став сумирним, тихим та тверезим, богобоязливим». Тож коли в офісі Британської ради в Києві Іздрика оголосили лауреатом конкурсу «Книга року Бі-Бі-Сі» і посол Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії Лі Тернер вручив йому помаранчевий конвертик із 10000 британських фунтів стерлінгів, письменнику залишилося тільки процитувати Джоні Депа: «Вау!». До цього часу для конкурсів і премій він вважався неформатом. Його тексти масово читали, та ніхто не наважувався висувати їх на «Книжка року», «Коронацію слова» чи «Премію Конрада». Весь секрет відторгнення полягав у тому, що раніше Іздрик писав психологічні месиджі для себе. Збірку «ТАКЕ» вперше адресував іншим, послання направляв конкретним людям.

Головний філософ України Мирослав Попович ніколи у житті не прочитав би стільки художньої літератури, якби не входив до складу журі. «Молода література намагається епатувати і дражнити читача. В Іздрика, безумовно є епатаж, і дуже сміливий. Хоча б у тому, як він торкається християнства. Але це абсолютно цнотливо, і за цим треба бачити людську душу. Там є слово», - міркує вголос Попович. Іздрик, почувши слова про свій епатаж, ніяково опустив очі, але коли Попович підсумував, що він цнотливий, письменник із радості відіслав філософу знак рукостискання. «По реакції членів журі я зрозумів, що ця книга їм сподобалася, і я дуже з того тішуся. А взагалі мрію написати книжку, яка сподобається моїй мамі. Вона і цього разу нічого не зрозуміла. Може, премія її переконає, що ця книга чогось варта», - зізнається Іздрик.

Відзнаки Юрія Іздрика:

- ❖ 2009 – лауреат «Книги року Бі-Бі-Сі» за збірку «ТАКЕ».

«TAKE»

Це справді гарно написана книжка, яка складена з окремих оповідань. Іздрік, як завжди, неперевершений оратор. Тому переповісти його сюжети дуже важко. Блукаючи нетрями Іздрикової душі, не помічаєш бунтівної анархії слів і словосполучень. Іноді автор навіть збивається на білий вірш. Читати цікаво, як в справжньому постмодерновому творі притягують концепти і ідеї, які майстерно завуальовує автор.

Це книга про чоловіків і жінок, про звірят і птахів, а також про рослини, вітер, кольори, звуки, запахи та інші Господні дари. Коротше, - про TAKE.

Зустрічаємо тут і відмову від усіх офіційних умовностей «сліпого стада соціуму», і поєднання взаємозаперечуючих думок, і хаотичність викладу, і псевдонауковість, представлену величезною кількістю складних термінів, що важко буде зрозуміти людині, далекій від лінгвістики і теорії літератури.

Іздрік надзвичайно охочий до діалогу з читачем: «Може, ти так і не допер, про що йшлося. Мене це не обходить». Саме ці слова заслуговують на гучні овації, адже від них відгомонить ідеальним маркетинговим підходом: для багатьох читачів визнати, що вони «не доперли» кучерявої авторської філософії – все одно що визнати свою інтелектуальну поразку. І людина, озброївшись тлумачними словниками для пошуку термінів прокладає собі шлях для розуміння.

Ще однією характерною рисою «TAKE» є поєднання у творі всіх рівнів свідомості автора. Якщо брати до уваги певну автобіографічність есеїв та оповідань, то необхідно завчасно підготуватися до зустрічі з Я, Воно і Над-Я Юрія Іздрика, а потім вже вирішити для себе, хто з трьох оповідачів найбільш цікавий.

Говорячи про тематику книги, варто віддати належне її влучній назві. Оповідання й есе про TAKE: глобальне ніщо, індивідуальне все. Часто зустрічаються антиклерикальні роздуми, що тісно переплітаються з пошуками Бога. Левова частка творів присвячена наркотичним речовинам та алкоголю, що можуть стати «поводирями» до істини. Тут варто сприймати текст дуже обережно: Іздрік не робить прямого заклику вживати заборонені речовини. Навпаки, він стверджує, що вони не будуть «ключами до раю» і здатні знищити нерозумних шукачів Великої Істини.

Прикметно, що над дизайном і версткою збірки працював сам Юрій Іздрік, а редагування і коректура її зовсім не торкнулися. Саме через те часто-густо в око впадають друкарські помилки на кшталт «дві валторни». Звісно, це може виявитися лише черговим засобом постмодернізму, вся критика якого легко зводиться нанівець одним простим реченням: «Ви нічого не зрозуміли».

«Суттю моїх книжок є таке собі змагання з мовою, дивні ігри з мовою. Спроба йти за нею, спроба керувати нею. Зокрема такою річчю, як містика тексту», - говорить Юрій Іздрик.

Список літератури

Грабовський Ю. Іздрик Юрій Романович [Текст] / Ю. Грабовський // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2011. – С. 218. – Т. 11. : Зор-Как.

Іздрик Юрій. ТАКЕ [Текст] / Ю. Іздрик. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2010. – 271 с. : тв.

Книга року Бі-Бі-Сі 2009 [Текст] // Бібліотечна планета. – 2010. – №. 1. – С. 39-40.

Маленко О. Іздрик: життя і творчість (традиційний погляд на нетрадиційного письменника) [Текст] / О. Маленко // Вивчаємо Українську мову та літературу. – 2009. – груд. (№ 34). – С. 38-41.

Муравель О. Бі-Бі-Сі відзначило «Такє» [Текст] / О. Муравель // Україна молода. – 2010. – 8 груд. – С.13.

Іздрик Юрій Романович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія : [сайт]. – Текст. дані. - [Б. м.], 2016. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Іздрик_Юрій_Романович/ (дата звернення: 10.11.2016). – Назва з екрана.

Іздрик Юрко [Електронний ресурс] // Видавництво Старого Лева : [сайт]. – Текст. Дані. – Львів, 2014. – Режим доступу: <http://starylev.com.ua/old-lion/author/izdryk-yurko/> (дата звернення: 30.10.2016). - Назва з екрана.

Кушнір Ю. Книга як неможливий діалог. Бібліотека Юрія Іздрика [Електронний ресурс] / Ю. Кушнір // Українська правда. Життя : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2016. – Режим доступу: <http://life.pravda.com.ua/culture/> (дата звернення: 30.10.2016). – Назва з екрана.

Мертвий щоденник : [Електронний ресурс] // Livejournal : [блог]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2015. – Режим доступу: <http://izdryk-y.livejournal.com/tag/текст-і-візія> (дата звернення: 10.11.2016). – Назва з екрана.

Творчість – Юрій Іздрик : рецензія на книгу [Електронний ресурс] // Творчість : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2016. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/urkoizdrik/tvorcist/> (дата звернення: 30.10. 2016). – Назва з екрана.

МАХНО ВАСИЛЬ

Народився Василь Іванович Махно 8 жовтня 1964 року в містечку Чортків на Тернопільщині. Закінчив філологічний факультет Тернопільського педагогічного університету (нині – Тернопільський Національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка) та аспірантуру кафедри української літератури (1993). Належав до літературної групи «Західний вітер», яку разом з Гордієм Безкоровайним, Борисом Щавурським та Віталієм Гайдою утворили усередині 90-х рр. ХХ ст. у м. Тернополі. Василь Махно – український поет, есеїст, перекладач, літературознавець. З 2000 року живе і працює у Нью-Йорку.

Василь Махно – автор поетичних збірок «Схима» (1993), «Книга пагорбів та годин» (1996), «Лютневі елігії та інші вірші» (Львів: Каменяр, 1998), «Плавник риби» (Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2002), «38 вірші про Нью-Йорк і дещо інше» (К.: Критика, 2004), «Comelia Street Café: нові та вибрані вірші 1991-2006» (К.: Факт, 2007), літературознавчої монографії «художній світ Богдана-Ігоря Антонича» (1999), один з авторів книги «Західний вітер: Поезії / Гордій Безкоровний, Василь Махно, Борис Щавурський» (Тернопіль: Лілея, 1994), у якій вміщена Махнова збірка «Самотність Цезаря» (1994), DVD «Coney Island» (2007) та упорядник видання «Дев'ятдесятники: Антологія нової української поезії» (Тернопіль: Лілея, 1998).

Свої твори Василь Махно друкував на сторінках журналів «Київ», «Вітчизна», «Авжеж», «Дзвін», «Березіль», «Сучасність», «Україна», «Світовид», «Кур'єр Донбасу», «Форум», «Образотворче мистецтво», «Кальміус», «Критика», «Київська Русь», та ін. Зокрема, драму «Bitch/Beach Generation» - у «Київській Русі» (2007. – Кн. 2 (XI), а драму-оперету «ConeyIsland» (2007. – № 214-215. – Верес. – Жовт.).

На сторінках «Критики» виступає з оригінальними есеями, зокрема «Панд g Лорка: поет у пейзажі» (2005. – Ч. 7-8), «Passport» (2006. – Ч. 10), «Якщо не любиш Луї Армстронга...» (2007. – Ч. 5), «Голова слона» (2008. – Ч. 6) та ін.

Поетичні твори Василя Махна вміщено у виданнях «Іменник: Антологія дев'яностих» (К.: Смолоскип, 1997), «Дев'ятдесятники: Антологія сучасної української поезії» (Тернопіль, 1998), «Антологія української поезії другої половини ХХ сторіччя» (К.: Гранослов, 2001), «Дивовид: Антологія української поезії ХХ століття» (Тернопіль, 2007), хрестоматійному додатку «Малой української енциклопедії актуальної літератури» (Плерома 3'98. – Івано-

Франківськ: Лілея-НВ, 1998), хрестоматії «Сучасна українська література кінця ХХ – поч. ХХІ ст.» (К.: Школа, 2006).

Твори Василя Махна перекладено англійською, вірменською, німецькою, польською, російською, сербською, литовською та іншими мовами. Окремими виданнями у перекладі польською вийшли дві збірки вибраних поетичних творів Василя Махна «Wedrowcy» (Bomani, Poznan 2003) та «34 wiersze o Nowym Jorku I nie tylko» (Biuro Literackie, Wrocław, 2005). У перекладі вірменською поезії Василя Махна вміщено в журналі «Гарун» («Весна») (1999. – №. 4), англійською – в часописах «AGNI» (2002, № 55, 2008, № 68) та антології української поезії ХХ століття в англійській мові «Сто років юності» / A Hundred Years of Youth» (Львів: Літопис, 2000), російською – в журналах «Арион» (2003, № 1), «Новая Юность» (2005, № 4, 2007, № 2) та ін.

Перекладає з англійської, німецької, польської, сербської. Окремим виданням вийшла збірка Збігнева Герберта «Струна світла» (1996) та Януса Шубера «Спійманий у сіть» (2007).

31 травня 2015 року мав зустріч з бучачанами в місцевому «Арт-дворі». Збірка оповідань «Дім у Бейтінг Голлов» («Видавництво Старого Лева») була визнана Книгою року ВВС-2015.

Василь Махно ностальгує за дитинством і тими безтурботними роками. Зараз уже з усмішкою пригадує, як 15 років тому зробив перший крок бруклінською вулицею Нью-Йорка, і тоді сказав собі: «Ну, чувак, ти і влип! Гіршого кроку в житті ти не міг би й зробити!». Проте поет Василь Герасим'юк говорить: «Саме Нью-Йорк з нього цілі світи вивільнив!».

Письменник не залишився осторонь подій, що відбувалися в Україні. Вони відобразилися в його поезії і знайшли своє місце в книжці «Ровер». Виокремив їх під назвою «революція». Написав кілька віршів про Майдан і війну.

США як не стали для поета батьківщиною, так і не затягнули в лещата свого літературного процесу. Василь Махно залишається винятково українським поетом і продовжує писати також лише українською мовою. «Щоб влитися в англійський літературний процес, треба бути, з одного боку, американцем (я по природі не можу ним бути). А по-друге, це внутрішня переключка. Де б не творилася українська культура – вона належить українському мистецтву», - пояснює письменник.

«Поезія Василя Махна... – це його враження з життя і побуту в Нью-Йорку. І це не тільки враження прекрасного, але також щоденне відчуття і бачення понурого, безнадійного, трагічного, сумного, безвихідного. І в цім відчувається універсальність стану людини», – професор Віра Бондарук.

Відзнаки:

- ❖ Член міжнародного ПЕН-клубу.
- ❖ 1994 – лауреат премії імені Степана Бедного.
- ❖ 1995 – кандидат філологічних наук.
- ❖ 2008 – 2009 лауреат журналу «Кур'єр Кривбасу».
- ❖ 2009 – лауреат Фонду Лесі та Петра Ковалевих.
- ❖ нагороджений орденом «За заслуги III ступеня».
- ❖ член Асоціації українських письменників.
- ❖ 2015 – лауреат Книги року ВВС за збірку «Дім у Бейтінг Голлов».

«Дім у Бейтінг Голлов»

Події, що про них розповідає Василь Махно у дебютній збірці короткої прози, відбуваються за різних часів і на різних континентах, проте хай у чий вуста вкладено історію – чоловіка за п'ятдесят, літньої вдови чи малого хлопчиська, - їм віриш. Адже оповідання позбавлені будь-яких авторських узагальнень, висновків чи напучувань. Це безсторонні розповіді про долі цілком різних людей, чесні і позбавлені пафосу. Але саме чесність і позірна простота очунює цю прозу, звичні на перший погляд і невибагливі деталі додають таємничості і не відпускають читача від першої до останньої сторінки.

Збірка містить сім творів малих прозових жанрів. Теми по-своєму дуже різноманітні – від життя в сучасній Америці до історичних картин початку Другої світової війни чи боротьби УПА. Причому стилістика настільки жвава, що теми актуалізуються наче тут, перед твоїми очима. Автор, знаючи життя Америки з різних перспектив, показує, що в цій країні завжди хтось піднімається на соціальному ліфті уверх, а хтось на ньому ж падає в соціальну прірву, що Америка насправді – далеко не земля обітована, що вона має небо, яке може чавити слабку людину, і навіть хитру і сильну, якщо лиш зіграють випадкові обставини складну гру проти неї. Як це стається у новелі «Бруклін, 42 вулиця».

Шкіци про Тернопілля, Чортків також рясніють рельєфними характерами, які розкриваються, власне, не через описову методу, а постають у сюжетній дії, замальовуються нею. Цю прозу приємно читати, тут ти затягнутий в ланцюг дії, який не можеш розірвати своєю неувагою. Ліжкові сцени також заслуговують окремої розмови – в них «плотне» чуття плоті розбавлене образним мисленням.

Іще один важливий момент - ідеологія у творі «Онуфрій і Титана», де в основі сюжету – історія боротьби УПА. У нього центральні герої ведуть не

доброчесне життя, один (Онуфрій) стає стрибком, а інша, його мати (Титана) – спить з емгебістом. Автор підготував їм усім відповідний фінал. Повстанська СБ вирівнює смертю цю ситуацію. Автор відчутий у творі – і це дратує читача.

Одним словом, на матеріалі цієї прози можна реально довести, що аптекарський скрупульозний підхід акуратних пропорцій у прозі може видавати епіку такого добротного рівня. І далі тут напрошується висновок, що Василя Махна можна назвати натхненним Аптекарем.

Список літератури

Балакир А. Щодо літератури Україна сьогодні – квітуча країна [Текст] / А. Балакир // Країна. – 2012. – № 43. – С. 33.

Василь Махно [Текст] // Українські літературні школи та групи 60-90-х рр. ХХ ст.: [антологія вибраної поезії та есеїстики] / [упоряд., автор вступ. слова, біобібліограф. відомостей та прим. В. Габор]. – Львів: ЛА «Піраміда», [2009]. – С. 582-585.

Книга року ВВС-2015 [Текст] // Позакласний час. – 2016. – № 2. – С. 24.

Мельник Василь. Дім у Бейтінг Голлов [Текст] : оповідання / В. Мельник. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2015. – 171 с.: тв.

Пастух Б. Про формулу і натхнення [Текст] / Б. Пастух // Літературна Україна. – 2015. – 22 жовт. – С.13.

Шевченко Л. «Ідеш – допоки крутиш свої педалі» [Текст] / Л. Шевченко // Україна молода. – 2015. – 3 черв. – С. 11.

Дім у Бейтін Голов : рецензія на книгу [Електронний ресурс] // Видавництво Старого Лева : [сайт]. – Текст. дані. – Львів, 2014. – Режим доступу: <http://starylev.com.ua/dim-u-beyting-gollov/> (дата звернення: 25.10.2016). – Назва з екрана.

Махно Василь Іванович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія : [сайт]. – Текст. дані. - [Б. м.], 2016. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення: 25.10.2016). – Назва з екрана.

МЕЛЬНИК ЯРОСЛАВ

«Наша проблема – коли вважаємо, ніби знаємо, хто ми такі. Це кінець духовності й життя. Ми самі, наше буття, цей світ, в якому дихаємо, - велика таємниця. І література – це, в ідеалі, те, що разом із музикою. Кіно, іншими видами мистецтва має будити в людині це відчуття. Повертаючи її «назад до глибин», до безодні. До витоків»

Ярослав Мельник

Мельник Ярослав Йосипович народився 6 лютого 1959 року в місті Смига Дубинського району, Рівненської області – український і литовський письменник, філософ, критик. Закінчив українську філологію Львівського університету та аспірантуру Літературного інституту імені Горького. Член спілки письменників України з 1989 року. Ярослав Мельник – «людина лісу», як він каже про себе. Народився на Волині. Тривалий час мешкає у Вільнюсі, пише українською і нині більше відомий у Литві чи Франції, де вийшло чимало книжок у перекладах, аніж в Україні. У 80-х роках він – активний літературний критик, який спровокував не одну дискусію. Всі його книги прози українською мовою стали фіналістами «ВВС Книги року» (2012, 2013, 2014), а роман «Далекий простір» - Книгою року 2013 за версією ВВС. За межами України більше відомий як автор прозових книг, які потрапляли в короткі списки «Книга року» в Литві, були номіновані на Європейську літературну премію. Його творчість перекладена англійською, французькою, німецькою, есперанто, азербайджанською, румунською, хорватською та іншими мовами. Роман «Парії раю», схвально прийнятий паризькими критиками, видало французькою мовою одне з найбільших французьких видавництв Robert Laffont. У 2012 році за творами Я. Мельника випускники середніх шкіл Литви здавали екзамен на атестат зрілості.

Закордонна критика називає письменника містиком і неосимволістом, підкреслюючи роль символу і метафори в його текстах. Характерні ознаки його творчості – психологізм, висока щільність візуалізації, сюрреалізм, поза часовість, універсальність тем. Одночасно на поверхневому рівні йдеться про побутові фабули, нерідко гостро сюжетні, що робить його прозу легкодоступною для читання. В Україні Ярослав Мельник був знаний як критик і рецензент перших книг М. Матіос, В. Герасим'юка, І. Римарука, Ю. Буряка, П. Гірника тощо. В 1991 році у видавництві «Радянський письменник» вийшла книга його літературних портретів «Сила вогню і слова» про молодих поетів свого покоління, а також про трохи старших письменників – таких, як В. Затулівітер, Л. Талалай тощо. Однак широко відомим його ім'я стало ще в

1980-х роках в результаті багаторічних дискусій з Миколою Рябчиком про «сповідальну» та «метафоричну» поезію. Дискусія, в яку включилися десятки письменників, сприяла поживленню літературного процесу, виробленню критеріїв і становленню нового літературного покоління. З 1990 р. ім'я Ярослава Мельника практично зникло з літературного обрію України. Всі ці роки він друкує книги – в основному прози – різними мовами за межами України. «Повернення» в Україну відбулося в 2011-2012 рр. Спочатку журнал «Київська Русь» друкує його повість «Рояльна кімната», затим журнал «Кур'єр Кривбасу» - повість «Телефонуй мені, говори зі мною». В 2012 р. видавництво «Темпора» видає книгу його прози під тією ж назвою, «Телефонуй мені, говори зі мною». В жовтні 2012 році книга «Телефонуй мені, говори зі мною» увійшла в п'ятірку найкращих книг року. У 2013 р. українською мовою вийшов його роман «Далекий простір» з передумовою Марії Матіос, книга була презентована 14 вересня у Львові на Книжковому Форумі і увійшла в довгий список премії «Книга року ВВС-2013». 13 грудня 2013 року роман «Далекий простір» був визнаний «Книгою року» в Україні. 13 вересня 2014 року Ярослав Мельник презентував у Львові нову збірку короткої прози «Чому я не втомлююся жити». Книга увійшла в п'ятірку найкращих книг 2014 р. за версією ВВС. Ярослав Мельник також працює в жанрі драматургії: його п'єса «Імператор» про римського диктатора Калігулу.

Відзнаки:

- ❖ 1996 – лауреат конкурсу «Найкраще оповідання року».
- ❖ 2004 – приз «Поza рамками/без табу» на конкурсі короткої прози».
- ❖ 2007 – інститут літератури АН Литви включив книгу «Pasaulio rabaika» в 12 найбільш творчих книг 2006 року.
- ❖ 2007 – книга «Pasaulio rabaika» включена в короткий список (5 книг) «Книги року 2006».
- ❖ 2008 – присуджена премія імені Кунчінаса.
- ❖ 2008 – книга «Labai keistas namas» включена в довгий список «Книги року 2007».
- ❖ 2009 – роман «Tolima erdve» включений в короткий список «Книги року 2008».
- ❖ 2009 – перша премія на конкурсі «Найкраще оповідання року».
- ❖ 2011 – інститут літератури АН Литви включив книгу в «Kelias i roju» у «12 найбільш творчих книг року».
- ❖ 2011 – книга «Kelias i roju» номінована на Європейську літературну премію.
- ❖ 2011 – книга «Kelias i roju» включена в довгий список «Книга року 2010» (Литва).

- ❖ 2012 – книга «Телефонуй мені, говори зі мною» стала фіналістом «ВВС Книги року 2012» (Україна).
- ❖ 2013 – роман «Далекий простір» був визнаний «Книгою року» В Україні («ВВС Книга року 2013»).
- ❖ 2014 – книга «Чому я не втомлююся жити» стала фіналістом «ВВС Книги року 2014».
- ❖ 2014 – роман «Masa, arda Postfasizmas» увійшов в п'ятірку найкращих книг 2014 року в Литві.
- ❖ 2015 – лауреат Літературної премії Валерія Шевчука.

«Телефонуй мені, говори зі мною»

Книжка Ярослава Мельника «Телефонуй мені, говори зі мною» - це збірка із семи оповідань, трьох повістей та одного роману. Всі ці тексти об'єднує символізм і параболічність, мінімалізм і звертання до екзистенційних питань: самотності близькості, свободи й приреченості. Героїв майже всіх оповідань і повістей Ярослава Мельника об'єднує те, що в їхньому житті раптово відбувається якась фантастична подія. Герої зберігають звичне уявлення про можливе й неможливе й сприймають зміни в своєму житті як диво. Саме смисл фантастичних подій є характерним для

творів Ярослава Мельника й суттєво відрізняє його від письменників-екзистенціалістів ХХ ст. Фантастичні ситуації в нього не виражають абсурдності буття, а стають для героїв випробуванням і уроком, оприявнюючи непомітні доти проблеми. Опиняючись у межовій ситуації, герої Мельника мають побачити щось суттєве, що доти ховалося від їхнього зору. Вони повинні вийти із тісного будинку своєї реальності на галявину і побачити світ по-іншому. Тоді вони мають шанс відновити цілісність свого життя і не зрозуміти, а відчутти його сенс і цінність.

Надприродні сили, що так катастрофічно змінюють життя героїв, не сприймаються як ворожі. Радше навпаки, вони дозволяють побачити невидиме і дають відчуття впевненості в існуванні божественного. Ця впевненість – те, чого герої Мельника прагнуть не менше ніж близькості поміж людьми. Автор сам говорить про те, що пошуки Бога займають у його творчості значне місце, але це пошуки не релігії, а віри.

В одному інтерв'ю Ярослав Мельник висловив парадоксальну думку, яку можна було б узяти епіграфом до збірки: мета самотності – це пошук рідної душі. Проза автора – філософська. Письменника цікавлять проблеми, які виходять за межі національного чи історичного контексту, бо стосуються загальнолюдського.

«Далекий простір»

Може, ми же не готові до приходу такої літератури? Наше «красне письмо» досі не може вирватися з глухого кута провінційності та загуменковості, то й шанує різноманітні містечкові «феномени», «поетів-«поп-зірок» та різного штибу псевдо літературні мильні бульбашки... Але потребує – як ковтка свіжого повітря – письменників із таким потужним талантом, як у Ярослава Мельника. А ще – професійних критиків, які донесуть до читача вісточку: є таки в Україні кілька справді вартісних письменників, що можуть презентувати наше слово у світовій прозі. Що можуть запалити на видноколі справжню літературну зірку, ім'я якої – Ярослав Мельник. В романі стисло, проте яскраво, автор створив світ, реальністю якого мало поступається нашому світові; сюжет захоплює, наче трилер; він може слугувати взірцем для написання психологічного роману; роман позажанровий, його неможливо звести до якогось конкретного жанру; його композиція складна і досконала; це роман-метафора, який мов гарна поезія, вимагає від читача читання-взаємодії.

Ярослав Мельник створив світ, в якому Мегаполіс сліпців живе поряд з Тихим Куточком нечисленної громади зрячих, котрі таємно керують тим світом. Читач упродовж майже трьохсот сторінок мандрує тим альтернативним світом нашого далекого майбутнього. Активно співпереживає його головному героєві і не може відірватися від цього майже магічного читання. Події в романі відбуваються дуже динамічно. Знаково, що карколомні повороти сюжету майстерно супроводжуються верлібрами Чиза Ділка із забороненої збірки «Близька долина». Їх можна читати як самостійні твори, та вони є своєрідними епіграфами до наступних розділів, натяками на зміну сюжету.

Той день, коли Габр вперше побачив небо, змінив усе його життя. У світі, залюдненому незрячими, влада належить вищій касті незрячих, але про це ніхто навіть не здогадується. Коли Габр починає бачити, його мають за божевільного. Кохана відправляє його до Міністерства контролю, яке вилікує його від «галюцинацій». Однак боротьба за істину лише починається...

Сліпий мусить жити у своєму світі. Зрячий у своєму. Перетинів бути не повинно. Проте той, хто бачить, має право втекти від реальності в те, що, по суті, реальністю не є. Далекий простір – це метафора ірреального, метафізичного. Але герой, тікаючи, звільняється від фатуму і обмежень, від почуттів і розуму. Він стає всім і нічим.

«Далекий простір» – роман, на який чекали в українській літературі. Складні філософські питання в ньому подано через динаміку ситуацій. У цьому «комерційний» успіх твору. Але також тут є те, що, по суті, протилежне комерційності: бажання пізнати життя і людину в часі та просторі; поштовх до пізнання себе як потенційно безконечної сили.

«Чому я не втомлююся жити»

Дійшовши певного етапу у своєму розвитку, людина починає знищувати все, що її оточує. «Людське, занадто людське», сформоване численними табу, різними переживаннями, комплексами і травмами, одного дня починає голосно промовляти. Цей процес завершується планетарною трагедією. Людина, показана в книжці новел, оповідань і повістей Ярослава Мельника, приховує у своєму естві жахливе зняряддя масового знищення. Те, що колись породив Бог, таки має зникнути, проте цього разу з волі людини. Мабуть, саме так вона прагне дорівнятися до Бога.

Прагнучи пізнати абсолютну свободу, людина божеволіє, - людині таки не дано зрозуміти волі Бога, а тим більше впоратися з тим, що не знає обмежень.

Ця книжка не типова для сучасної української літератури. У ній репрезентовано кілька філософських тем, які досі у такий спосіб не були озвучені в нашому письменстві. Мельник сміливо й водночас відверто говорить про те, що всі перетворення людини, всі її прагнення до переродження чи безсмертя обов'язково завершаться самознищенням. І навіть іронія не врятує. Людина – небезпека в собі й для себе. І, бажаючи будь-що зберегти життя, вона все одно є найбільшим деструктатором, який коли-небудь з'являвся на цій планеті.

Герої Ярослава Мельника живуть не з власної волі й супроти законів життя. Вони воліли б обірвати власне життя, бо відчують, що навколо них – абсурд і божевілля, масовий психоз, галюцинації та маніакальна депресивність. Вони можуть убити того, хто зазіхає на них, проте з часом трагедія забувається, життя починає протікати так, ніби смерті не сталося. «А через рік я взагалі все забув. Навіть дивувався що так мучився, що я вбивця».

Життя для героїв книжки, очевидно, назавжди втратило сенс. Навіть іронія більше не рятує. Мельник створює зразки блискучого «чорного гумору» та «чорної іронії», що ґрунтується на оповіданні «Інфаркт». Проте сміх уже не може підняти людину над приземленістю сірого буття.

Центральна повість книжки – з тією самою назвою «Чому я не втомлююся жити» - про майбутнє, в якому на спеціальних «фабриках» вирощуватимуть корпів, особливих тварин із людськими тілами. Людина може обрати собі будь-яке тіло і, відповідно, жити вічно. У фіналі оповідання «Інфаркт» красиво дається відчуття, що Бог таки існує. Усупереч людському незнанню, обмеженості, жорстокості. І хоч скільки б люди бавилися зі світом, доводячи його до межі глобальної катастрофи, Бог усе одно здатен побудувати безліч таких світів. Та тільки чи схоче, бачачи, якими є його ж плоди? Людина, народившись із божественного замислу, на певному етапі захоче убити Бога. А згодом – і себе.

Список літератури

Дроздовський Д. Злі генії Ярослава Мельника [Текст] / Д. Дроздовський // День. – 2013. – 20-21 берез. – С.23.

Коцарев О. Не без соціальних мотивів [Текст] / О. Коцарев // День. – 2013. – 20-21 груд. – С. 21.

Мельник Я. Далекий простір : роман / Я. Мельник. – Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2013. – 288 с.: тв.

Мельник Я. Чому я не втомлююся жити : збірка / Я. Мельник. – Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2014. – 208 с. : тв.

Таран Л. Ярослав Мельник: «У ситуації абсурду жага свободи стає вибуховою» : інтерв'ю [Текст] / Л. Таран // День. – 2012. – 3-4 серп. – С. 23.

Мельник Я. «Я мрію про багатоповерхового українця» : інтерв'ю з письменником ; бесіду вела Л. Таран [Текст] / Я. Мельник // Слово Просвіти. – 2013. – 6-12 черв. (ч. 22). – С.12.

Чулаєвська Н. Небо над головою [Текст] / Н. Чулаєвська // Літературна Україна. – 2013. – 14 берез. – С. 10-11.

Дроздовський Д. Людина і далечінь : рецензія на книгу «Далекий простір» [Електронний ресурс] // Друг читача : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2013. – Режим доступу: <http://dev.vsiuknygu.net.ua/> (дата звернення: 06.10.2016). – Назва з екрана.

Лученко В. «Далекий простір» Мельника: роман поза жанром : рецензія на книгу [Електронний ресурс] // BBC Україна : [сайт]. – Текст. дані. – [Б.м.], 2013. – Режим доступу: <http://www.bbc.com/> (дата звернення: 28.09.2016). – Назва з екрана.

Мельник Ярослав Йосипович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія : [сайт]. – Текст. дані. – [Б. м.], 2016. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення: 27.09.2016). – Назва з екрана.

Науково-виробниче видання

"Книга року Бі-Бі-Сі"

Біобібліографічний покажчик

ВИП. 1

Укладач: Пошибайло Ольга Василівна

<i>Редактор</i>	<i>С. В. Сичова</i>
<i>Комп'ютерна верстка</i>	<i>В. Ф. Походун</i>
<i>Відповідальна за випуск</i>	<i>І. В. Балибіна</i>

Підписано до друку 23.11.2016. 36 стор. Тираж 3 прим.
Обласна бібліотека для юнацтва імені Олеся Гончара
36039, м. Полтава. вул. О. Гончара, 25а

<http://libgonchar.org> E-mail: pobugonchara@ukr.net